

Mia Douterlungne - Terugblik op het voorbije werkjaar & vooruitblik op het nieuwe werkjaar van de Vlor

Mevrouw de voorzitter, mevrouw de voorzitter van de onderwijscommissie, geachte leden van het parlement, geachte genodigden

beste leden van de Vlor en beste medewerkers

We staan inderdaad voor het laatste werkjaar van deze legislatuur: eigenlijk een transitiejaar voor een strategische adviesraad. Vorig jaar ging er heel wat werk naar advisering van voorontwerpen van decreten. Dit jaar geldt dit ook nog voor een stuk maar moet er al strategisch verder gedacht worden in de richting van beleidsprioriteiten voor een nieuwe ploeg. En daar wordt al werk van gemaakt.

Toch even achterop kijken: de rode draden waarrond de Vlor vorig jaar gewerkt heeft blijven inhoudelijk dezelfde, tekenen zich uit volgens de strategische doelstellingen van de beleidsnota.

Ik geef ze kort nog eens mee en ik maak meteen de brug naar het nieuwe jaarplan.

Kijken we naar de eerste strategische doelstelling van de beleidsnota: **de talenten van elke lerende ontwikkelen.**

De minister wil hiervoor stevige fundamenten door **een sterk basisonderwijs**. Op dat vlak heeft de Vlor een sterk agenderende rol gespeeld. Reeds in 2015 rondde de raad basisonderwijs een **strategische verkenning** af over de eigenheid van dit basisonderwijs, gaf **input voor een actieplan/een toekomstplan** voor het basisonderwijs op langere termijn. Wij hopen dat dit er nog deze legislatuur komt. De Vlor had vorig jaar ook aandacht voor problematische afwezigheden in het lager onderwijs n.a.v. het rapport van Agodi en formuleerde suggesties om dit **oudergemotiveerd schoolverzuim tegen te gaan.**

De **modernisering van het secundair onderwijs** is een tweede ambitieuze doelstelling. De Vlor gaf **advies over het voorontwerp van decreet**, deed een duidelijke oproep om pijnpunten weg te werken en vroeg uitstel van de ingangsdatum tot 1 september 2019.

Samenhangend is er de doelstelling om de leerdoelen scherper te stellen om sterke persoonlijkheden te vormen. In de Vlor wordt nu gewerkt aan **het advies over de eindtermen eerste graad**. De Vlor heeft in het begin van de legislatuur een **oriënterend advies** over mogelijke kaders en concepten waarin de hertekening van de leerdoelen het best verloopt meegegeven. Over de inhoud van de eindtermen heeft de Vlor zich zeer globaal uitgesproken in **het advies over het eindrapport maatschappelijk debat**. Eind september spreekt de Vlor zich uit over het voorontwerp van decreet.

Het **duaal leren** als volwaardige leerweg is een belangrijke vernieuwing voor de Vlaamse regering: de Vlor gaf advies over de **tijdelijke projecten, de aanloophase** voor jongeren die niet onmiddellijk kunnen instappen en gaf ook advies over de wenselijkheid en haalbaarheid voor een **mogelijke**

uitrol in andere onderwijsniveaus zoals het BUSO, het volwassenenonderwijs en het hoger onderwijs. De Vlor blijft het duaal leren op de voet volgen.

Voor het hoger onderwijs staat in de beleidsnota dat er maximale kansen op slagen moeten zijn. De Vlor heeft vorig jaar o.a. gewerkt rond **alternatieven voor het leerkrediet, het versterken van studentenparticipatie, het versterken van deelname van studenten met een functiebeperking, corrigerende maatregelen voor studiegelden voor studenten die minder dan 27 studiepunten opnemen en het aanzwengelen van internationalisering en een internationaal project curriculumdesign.**

De Vlor blijft verder werken rond **democratisering in het hoger onderwijs, zin en onzin van toelatingsexamens arts/tandarts, de implementatie van het Bolognacommunique, de grenzen van flexibilisering en het levenslang leren.**

De verbetering van de studiekeuze Secundair-hoger via een oriëntatie-instrument is voor de onderwijsminister ook een belangrijke topic. Binnen de Vlor wordt in evenwaardige dialoog tussen SO en HO gekeken hoe dit columbusinstrument het studiekeuzeproces kan verrijken zonder de bredere studiekeuzeoriëntering in de school uit het oog te verliezen. De Vlor maakte hiervoor een **draaiboek** voor alle scholen, de pedagogische begeleidingsdiensten gaan hier ook mee aan de slag om de scholen hierbij te ondersteunen en de Vlor volgt dit op via een stuurgroep. De Vlor wees ook op de noodzaak van **betere studieoriëntering voor het beroepsgericht onderwijs** maar hierrond zijn geen verdere beleidsinitiatieven ontstaan.

Volwassenenonderwijs als partner in levenslang leren. Ook hier probeert de Vlor agenderend te zijn en heeft van bij het begin van de legislatuur een advies over **de bouwstenen voor een slagkrachtig volwassenenonderwijs** afgeleverd. Er is geen nieuw niveaudecreet gekomen, wel verschillende besluiten met o.a. een wijziging in **financiering** en personeelsstatuut. De Vlor heeft advies gegeven over de financiering en benadrukt de breed maatschappelijke opdracht van het volwassenenonderwijs. Daarnaast was er het advies over de **leerloopbaanbegeleiding van volwassenen en het advies over het beleidskader NT2**. De Vlor wil dit jaar op eigen initiatief verder nadenken over een toekomstgericht volwassenenonderwijs en over NT2 in het licht van sociale participatie.

Om nog meer voeding te geven aan een beleid voor levenslang leren neemt de Vlor deel aan **een traject van de overheid in het kader van visie 2050 en neemt de Vlor deel aan het project van de Oeso “skills strategy vlaanderen”.**

Het **deeltijds kunstonderwijs** heeft nu ook een **niveaudecreet** dat eind vorig schooljaar werd geadviseerd. Er wordt nu volop gewerkt aan de implementatie en de Vlor houdt ook een studiedag over zorg in het DKO.

De doelstelling: Ondersteuning van lerenden versterken

In de eerste plaats wenste de minister een sterkere **leerlingenbegeleiding** en de Vlor heeft in het begin van de legislatuur denkwerk geleverd voor de krijtlijnennota. Die heeft zich vertaald in **een voorontwerp van decreet**. Het zou een antwoord moeten bieden op de jarenlange discussie over opdrachten en rollen van o.a. de school en CLB inzake leerlingbegeleiding.

Niet te vergeten hier is het werk dat de Vlor levert op vlak van **welbevinden op school en preventie van pesten**. Vooral ervaringsuitwisseling via het **Vlor-platform** stond vorig jaar op het programma. Dit jaar werkt men aan de **actualisering van het advies over welbevinden en pesten en een vertaling naar de lerarenopleiding toe.**

De doelstelling: Het uitrollen van het beleid voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.

Hier houdt de Vlor de vinger aan de pols en heeft vorig jaar een advies over **bijsturingen aan het M-decreet** geformuleerd.

Dit jaar werkt de Vlor met **een nieuwe commissie** leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften aan **een strategisch advies** over het onderwijs voor deze groep met o.a. aandacht voor ondersteuning van jongeren met gedragsproblemen en de toekomst van het buitengewoon onderwijs.

Dit alles rond de eerste strategische doelstelling: talenten van lerenden ontwikkelen.

Strategisch doel 2:

Tweede grote doel in de beleidsnota van de minister: **voldoende deskundig en gemotiveerd onderwijspersoneel garanderen.**

De Vlor heeft hier vooral een input geleverd via zijn **advies op de versterking van de lerarenopleiding** met standpunten over her verhogen van de instroom, over de Lio-banen en de educatieve graduaatsopleidingen. Daarnaast heeft de Vlor een aangepast voorstel opgeleverd voor **de actualisering van de basiscompetenties van de leraar en ondersteunde hij de financiële incentives voor een uitdagende en meer gevarieerde onderwijsloopbaan.** De Vlor bekeek ook de vraag van de minister naar **een master basisonderwijs.** Een comparatief onderzoek zou meer kennis moeten opbouwen rond dat vraagstuk nu.

Alle aandacht gaat nu naar het loopbaandebat dat de minister zou voeren met de sociale partners onderwijs na bekendmaking van het onderzoek over de tijdsbesteding van leraren.

Derde grote doelstelling van de beleidsnota: het versterken van onderwijsinstellingen.

Gaat vooreerst over **de optimalisatie van het onderwijslandschap:** de thematiek schaalvergroting wordt nu doorgevoerd in het **volwassenenonderwijs** en de Vlor volgt dit op ondermeer vanuit de bekommernis van toegankelijkheid, laagdrempeligheid en kwaliteit. Voor het leerplichtonderwijs is het voorlopig windstil in het bos als ik het zo mag uitdrukken.

Met het vernieuwen en vereenvoudigen van **het inschrijvingsbeleid** is er zeer recent een stap vooruitgezet. De Vlor zal over de conceptnota binnenkort een advies op eigen initiatief uit brengen.

De uitbouw van HB05: dit zal vanaf 1 september 2019 enkel nog door hogescholen worden aangeboden. De Vlor blijft benadrukken en is toch bezorgd dat het hoger beroepsonderwijs zowel generatiestudenten als deeltijds (volwassen)studenten moet bereiken en dus een dubbele doelgroep moet kunnen bedienen.

Financiering van het onderwijs

Praktisch in ieder advies staat er wel iets over financiering nieuwe beleidsmaatregelen vanuit de filosofie ‘koken kost geld’ maar ik wijs op het feit dat via de adviezen op de programmadecreten en de verzameldecreten de Vlor zijn bekommernissen meegeeft voor heel het onderwijs.

Dit jaar is er extra aandacht voor het advies over **OD29** en het advies over het **programmadecreet i.v.m. de begroting 2019.**

Internationale ontwikkelingen vertalen in het Vlaamse onderwijsbeleid staat hier ook bij als doelstelling.

De Vlor speelt hier een ondersteunende rol door de Vlor-leden **systematisch op de hoogte te stellen van het Europees onderwijsbeleid en standpunten uit te brengen**. Een studiedag over **internationale referentiekaders** en de invloed hiervan wordt voorjaar 2019 georganiseerd.

Vierde grote doelstelling: het werk maken van een masterplan scholenbouw.

Vorig jaar sprak de Vlor zich uit **over de verruiming van het investeringsprogramma in schoolinfrastructuur via dbfm-overeenkomsten en over de verhoging van het budget voor huursubsidies**.

Als laatste grote doelstelling van de beleidsnota: **het realiseren van topkwaliteit**.

De Vlor heeft vorig werkjaar advies gegeven over **het voorontwerp van decreet van onderwijsinspectie 2.0** en ook over **de hervorming van het kwaliteitszorgstelsel van het hoger onderwijs**.

Daarnaast had de Vlor aandacht voor de doelstelling om **informatierijke omgevingen te creëren om die kwaliteit te versterken**. Er was en is veel te doen over het meten van prestaties gaande van bestaande gestandaardiseerde toetsen, peilingsproeven tot het idee van centrale examens. De Vlor heeft hierover een zenitdialoog georganiseerd met als doel genuanceerd te kijken naar deze doelstelling en inspirerend te zijn voor visievorming en standpuntbepaling hieromtrent.

De Raad basisonderwijs heeft vorig jaar een advies afgeleverd die te maken heeft met kwaliteitszorg **en inspeelt op de resultaten begrijpend lezen van Pirls**: hoe omgaan met de resultaten van PIRLS. Het thema begrijpend leesdidactiek basisonderwijs werd ook verkozen voor een praktijkgerichte literatuurstudie. De raad basisonderwijs levert binnenkort ook een advies af over het **omgaan met de verplichte gevalideerde toetsen in het basisonderwijs**. Daarnaast ligt nu een algemene vraag van de minister op tafel hoe, steunend op de meest recente onderzoeken, zowel op **schoolniveau als op systeemniveau het beleid rond interne kwaliteitszorg én leerlingenevaluatie kan worden versterkt en welke spelers hier welke actie kunnen ondernemen. Advies eind december afgerond**

Zelf wil de Vlor dit laatste jaar nog speciale aandacht vragen voor:

- **vluchtelingen en het onderwijs** : de verkenning wordt in het najaar gepubliceerd
- **identiteitsvorming en waardenbepaling** : Hoe kunnen we op school omgaan met verschillen inzake identiteit en waardenbeleving? Hoe kunnen we een positief en kansrijk leerklimaat realiseren in een context van verschillen op vlak van levensbeschouwing en identiteit? We stellen die voor rond maart-april
- **educaties**: hoe omgaan met de vele vragen vanuit de maatschappij . Een inspiratieboek voor de praktijk.
- **STEM en het onderwijs**: input voor een vernieuwd actieplan dat men wil uitrollen.
- **digitalisering en onderwijs** : in opvolging van deze startdag: een verkenning en een gezamenlijk initiatief vanuit de Vlor en SERV waarover straks meer in het debat.

Tot slot: vier speciale projecten zeker met het oog naar de volgende regering toe

- Memorandum voor de volgende regering: december 2018 en concrete fiches in april-mei

- **een reader over onderwijsvisies vanuit wetenschappelijke hoek:** als Vlor willen we de wetenschappers de kans geven om vanuit grondige bijdragen – en niet alleen vanuit twitter en opiniestukken- het debat over goed onderwijs mee te voeren. Vanuit een open oproep gaan 16 wetenschappers uit verschillende disciplines drie vragen beantwoorden in hun bijdrage: wat is uw denkkader over goed onderwijs, wat is uw antwoord op de beleidsvraag die de Vlor selecteerde : hoe omgaan met verschillen tussen leerlingen en als derde vraag :welke beleidsprioriteit ziet u zelf voor de volgende regering ? Publicatie voorzien eind april met hieraan gekoppeld verschillende debatten met onze leden, met het onderwijsveld, met parlementairen om toekomstig beleid verder vorm te geven.

Twee projecten die de voorzitter al aanhaalde:

- **een strategische denkoefening** met het vast bureau over de verhouding burger, overheid, politiek en middenveld met de uitdagingen voor de Vlor als strategische adviesraad.
- **een sterker communicatie- en profileringsbeleid** moet dit alles ondersteunen :waarvoor staan we? Wat willen we uitstralen?

Tot slot:

Het is nog iets te vroeg om de volledige balans op te maken van het werk van de Vlor voor deze legislatuur.

We kunnen wel stellen dat we als Vlor sterk betrokken waren en nog zijn bij de beleidsvoorbereiding. Een cijfer zegt niet alles maar toch iets: 211 adviezen tot nu toe waarvan 41 op eigen initiatief. Er is alleszins hard gewerkt hiervoor, hard gewerkt door de vlorleden en de medewerkers.

We weten ook dat de impact van het advieswerk niet alleen in de uiteindelijke wetgeving te zien moet zijn maar ook zit in het proces: uitwisselen van standpunten, het voortschrijdend inzicht, het gebruik van de adviezen in het parlement, de media, bij de onderhandelingen en bij verschillende andere vormen van beleidsvoorbereiding.

En juist over dat proces wil ik vandaag mijn waardering uitdrukken. Mijn waardering voor de energie en de wijze waarop besprekingen in de Vlor verlopen en afgeklopt worden. Met alle Vlorpartners, gesteund door hun achterban, ook met externe input, met wetenschappers en met mensen van het onderwijsveld. Deze rijke vorm van overleg is niet zichtbaar voor de buitenwereld en misschien moeten we beginnen met dat veel zichtbaarder te maken naast het verbreden van dit overleg. Wij als secretariaat niet alleen, we rekenen ook op jullie hiervoor.

Maar vandaag dus vooral een woord van dank naar de leden van de Vlor, naar de medewerkers en ook naar hen die het geleverde werk naar waarde schatten en ermee aan de slag gaan in de verdere beleidsvoorbereiding: **respect** en dank u wel.